Gwenda Thomas AC / AM
Y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol
Deputy Minister for Social Services

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref MB/GT/0785/14

William Powell AC
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru

8 Mawrth 2014

Annwyl William,

Pan ysgrifennais atoch y tro diwethaf ym mis Hydref cytunais i ofyn i'r byrddau iechyd lleol anfon gwybodaeth ataf ynghylch amseroedd aros am ddiagnosis o anhwylderau yn y sbectrwm awtistig (ASD) mewn plant ac i wneud ymholiadau ynghylch cydymffurfio â chanllawiau'r Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn Iechyd a Gofal (NICE). Yn dilyn hynny ysgrifennais at y byrddau iechyd ym mis Tachwedd yn gofyn am yr wybodaeth hon ar gyfer plant ac oedolion er mwyn rhoi'r darlun llawn imi o wasanaethau diagnostig ASD.

O'r ymatebion a ddaeth i lawn, mae'n amlwg bod y byrddau iechyd wedi sylweddoli bod angen gwneud rhagor i leihau'r amseroedd aros a bod y gwaith hwn yn flaenoriaeth uchel. Mewn sawl ardal, gan gynnwys ardal Hywel Dda, y gwnaethoch chi gyfeirio'n benodol ati, mae cynlluniau i wneud gwelliannau bellach ar waith a rhagwelir lleihad sylweddol yn yr amseroedd aros yno. Roeddwn hefyd yn falch o weld bod y byrddau iechyd wedi datblygu eu llwybrau diagnostig gan ystyried y canllawiau NICE perthnasol. Amgaeaf grynodeb llawnach o'r ymatebion a ddaeth i law. Ond yn fyr, dyma'r amseroedd aros i blant, o'u hatgyfeirio i'r asesiad cychwynnol, gan y byrddau iechyd:

UHB Abertawe Bro Morgannwg	heb dderbyn yr wybodaeth hyd yn hyn
UHB Aneurin Bevan	12 mis
UHB Betsi Cadwaladr	6-26 wythnos am asesiad cychwynnol a 30 -90 wythnos i gwblhau'r asesiad
UHB Caerdydd a'r Fro	heb dderbyn yr wybodaeth hyd yn hyn
UHB Cwm Taf	Gogledd Cwm Taf 17 wythnos/ De Cwm Taf 52 wythnos
UHB Hywel Dda	Caerfyrddin a Cheredigion 2 flynedd Sir Benfro 4 blynedd
UHB Powys	uchafswm o 13 wythnos, ar gyfartaledd 7 wythnos

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

English Enquiry Line 0845 010 3300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0845 010 4400
Correspondence.Gwenda.Thomas@wales.gsi.gov.uk

Wedi'i argraffu ar bapur wedi'i ailgylchu (100%)
Printed on 100% recycled paper

Yn eu hymatebion mae'r byrddau iechyd wedi tynnu sylw at y ffaith fod rheoli gwasanaethau diagnostig ASD i blant ac oedolion yn gymhleth iawn, gan fod y llwybr diagnostig yn golygu timau proffesiynol amlasiantaeth yn gweithio ar y cyd ar draws byrddau iechyd ac awdurdodau lleol. Mae llawer o broffesiynau gwahanol yn ymwneud â'r diagnosis i sicrhau bod y diagnosis cywir yn cael ei wneud, ac felly gall y llwybr gymryd amser hir iawn i'w gwblhau. Mae hefyd yn wir dweud bod yr amseroedd aros wedi gwaethygu oherwydd y cynnydd sylweddol mewn atgyfeiriadau diagnosis yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Mae pwysau achosion brys eraill yn cystadlu am y gwasanaethau ac mae hynny'n effeithio ar y ddarpariaeth ASD.

Fe wnaethoch ofyn yn benodol am y cynnydd diweddaraf sy'n cael ei wneud gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda o ran rhoi ei gynllun gweithredu ar waith i ddelio ag amseroedd aros ASD. Dywedwyd wrthyf fod tîm clinigol penodol wedi'i greu a fydd yn canolbwyntio'n unig ar ddiagnosis ASD ac erbyn hyn cynhaliwyd proses recriwtio er mwyn llenwi'r rolau angenrheidiol. Mae ymrwymiad hefyd i ehangu'r arbenigedd ynghylch diagnosis ar draws y bwrdd iechyd fel bod dull clinigol cyson o weithredu'r llwybr diagnostig. Hefyd, cynhelir cynllunio strategol bellach gan y grŵp iechyd poblogaethau sydd newydd gael ei sefydlu ar gyfer iechyd meddwl ac anableddau dysgu, ac mae'r strwythurau gweithredol sydd eu hangen i gyflawni'r cynllun ASD yn eu lle.

Mae'n bwysig bod gwybodaeth dryloyw ar draws y byrddau iechyd ac fe welwch nad oes gennym ddata ar gyfer rhai ardaloedd. Byddaf yn ysgrifennu unwaith eto i Fwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg a Bwrdd Iechyd Caerdydd a'r Fro i ofyn am yr wybodaeth na chafwyd ganddynt hyd yma am wasanaethau diagnostig plant gan gynnwys amseroedd aros. Byddaf yn anfon yr wybodaeth hon ichi pan ddaw i law.

Efallai bod gan y pwyllgor diddordeb hefyd yn y cynnydd a wnaed gan wasanaethau diagnostig oedolion. Cydnabuwyd absenoldeb gwasanaethau oedolion gan ein Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar ASD Oedolion, a thrwy weithredu'r Cynllun Gweithredu Strategol ar Anhwylderau'r Sbectrwm Awtistig rydym wedi cefnogi datblygu Rhwydwaith Cwnsela Cymru Gyfan ar gyfer Anhwylderau yn y Sbectrwm Awtistig Cyn/Ôl Diagnostig i Oedolion. Mae hyn wedi dod â'r byrddau iechyd ynghyd i ddatblygu llwybr diagnostig clir, safonau diagnostig cytûn, a chodwyd ymwybyddiaeth a gwella arbenigedd clinigol drwy hyfforddiant. Rwy'n galonogol gyda'r cynnydd a gafwyd, sy'n enghraifft ragorol o Lywodraeth Cymru yn darparu cymorth â ffocws i ymdrin â bwlch yn y ddarpariaeth mewn gwasanaeth. Mae llawer mwy i'w wneud o hyd ac rwy'n bwriadu parhau â'r rhwydwaith i oedolion er mwyn sicrhau gwelliannau pellach. Ar hyn o bryd mae'r amseroedd aros, o'r atgyfeirio i'r asesiad cychwynnol, ar gyfer diagnosis ASD mewn oedolion fel a ganlyn:

UHB Abertawe Bro Morgannwg	o fewn 12 wythnos
UHB Aneurin Bevan	12 mis
UHB Betsi Cadwaladr	hyd at 40 wythnos (y cyfartaledd yw 16 wythnos).
UHB Caerdydd a'r Fro	o fewn 70 diwrnod
UHB Cwm Taf	yn llai na 14 wythnos
UHB Hywel Dda	hyd at 10 mis
UHB Powys	hyd at 16 mis (yn llai eto erbyn Mawrth 2014)

Rydym wrthi ar hyn o bryd yn adnewyddu Cynllun Gweithredu Strategol ASD ac mae'r Grŵp Cynghori ASD yn rhoi cyngor imi ar y camau sydd angen eu cymryd i fynd i'r afael â'r blaenoriaethau ar gyfer gweithredu, sy'n cynnwys mynediad amserol i wasanaethau diagnostig plant. Fel rhan o roi'r Cynllun Gweithredu ar ei newydd wedd ar waith byddwn yn gweithio gyda'n partneriaid i gytuno ar sut orau i dargedu'r adnoddau ar gyfer y gwelliannau mwyaf. Byddaf yn gwneud yn siŵr bod rhieni a gofalwyr yn cael eu cynnwys mewn unrhyw

drafodaeth yn y dyfodol. Cyn bo hir byddwn yn ymgynghori ar y Cynllun Gweithredu drafft hwn a byddwn yn annog aelodau o Grŵp Rhieni Sir Benfro i ymateb i'r ymgynghoriad gan y bydd eu barn nhw'n ein helpu ni i bennu'r cyfeiriad iawn ar gyfer y blynyddoedd i ddod.

Yn gywir

Gwenda Thomas AC / AM
Y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol
Deputy Minister for Social Services